

Standpunt van Doof Vlaanderen over transparante mondmaskers

Vanwege de coronacrisis is het op veel openbare plaatsen verplicht om mondmaskers te dragen. Mondmaskers bemoeilijken voor dove en slechthorende mensen de communicatie doordat het mondbeeld en de mimiek niet of minder goed zichtbaar zijn. Communicatie is echter meer dan gesproken taal en liplezen, maar kan ook via schrijven, uitbeelden, gebarentaal, spraaksoftware... Dove mensen beschikken over de mogelijkheid gebruik te maken van een breed repertoire van modi om te communiceren. Hun manier van communiceren passen ze dan aan aan de situatie en ze kunnen zelfs binnen één situatie verschillende manieren van communicatie gebruiken. Horende mensen daarentegen vallen vaak terug op de verwachting dat dove mensen kunnen en willen liplezen.

We zien momenteel twee tendensen zich ontwikkelen in de communicatie met dove mensen en mondmaskers. Langs de ene kant merken we dat horende gesprekspartners de neiging hebben om hun mondmasker af te nemen omdat ze ervan uit gaan dat dove mensen kunnen en willen liplezen. We maken ons zorgen over de veiligheid van het afnemen van mondmaskers en vragen om altijd eerst aan de gesprekspartner toestemming te vragen hiervoor. Bovendien voelen dove mensen zich mogelijk onder druk gezet om te liplezen indien de gesprekspartner het mondmasker afzet. Aan de andere kant zien we de gunstige evolutie dat de communicatie met mondmaskers soms positiever is dan zonder, doordat gesprekspartners meer bereid zijn om op andere manieren te communiceren zoals door te schrijven of typen of om wat creatiever met gestures te zijn.

Hoewel we deze laatste tendens toejuichen, willen we in dit standpunt verduidelijken waarom we voorstander zijn van transparante mondmaskers. Voorwaarden voor het gebruik hiervan is dat het gebruik ervan voldoende veilig is en conform met de maatregelen. Bovendien is het belangrijk dat er geen problemen zijn met weerkaatsing van licht en het transparante deel niet aandampt.

Om te beginnen zijn transparante mondmaskers voor alle dove en slechthorende mensen nuttig, ongeacht hun voorkeur van communicatiemodus, doordat het met een gewoon mondmasker niet duidelijk is wanneer iemand aan het spreken is. Met een transparant mondmasker zou dit wel duidelijk zijn.

Bovendien zijn transparante mondmaskers nuttig voor mensen die verkiezen om te liplezen. Liplezen is een combinatie van het mondbeeld, lichaamstaal en de situatie lezen, maar mondbeeld en de mimiek speelt hier een essentiële rol.

Ook voor communicatie in Vlaamse Gebarentaal (VGT) zijn transparante mondmaskers een meerwaarde. Vlaamse Gebarentaligen hebben toegang nodig tot het gelaat – mimiek heeft immers een grammaticale betekenis in VGT. Daarnaast heeft VGT ook een orale component. Communicatie in VGT met een mondmasker is mogelijk, maar het vergt een grotere inspanning. Een transparant mondmasker vergemakkelijkt het communiceren in VGT doordat er meer informatie kan overgebracht worden.

We willen tenslotte benadrukken dat transparante mondmaskers geen one-size-fits-all oplossing zijn. Transparante mondmaskers garanderen geen vlotte communicatie en mogen niet afdoen aan het recht van dove mensen om op een andere manier dan gesproken taal te communiceren.

04/09/2020

Contactpersonen

- Helga Stevens, directeur Doof Vlaanderen: helga.stevens@doof.vlaanderen
- Ine Martens, medewerker Belangenbehartiging Doof Vlaanderen: ine.martens@doof.vlaanderen